Nagyvárad, 1902. VIII. évfolyam. 155. szám. Kedd, julius 8.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ... 16 kor.
Negyedévre ... 4 «
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ... 20 kor.
Negyedévre ... 5 «
Vidékre postán szállitva:
Egész évre ... 24 kor.
Negyedévre ... 6 «

TISZÁNTÚL
POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Apácza-utcza 3.
A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.
Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVARAD, julius 7.

Budapest beszél.

— Az egyetem jogi karának véleménye a jogi oktatás reformjáról. —

»Fájó szivvel tapasztaljuk, hogy Nagyméltóságod még mindig nem hajlandó azzal a végzetes iránnyal szakitani, melynek nemcsak a két egyetemünkön folyó állami jellegü jogi és államtudományi oktatás vallhatná kárát, de a jogi és államtudományi oktatás általában is.«

Igy kezdi feliratát a m. kir. tudományegyetem jogi karának tanártestülete a m. kir. közoktatásügyi miniszterhez. Rövid értelme: a miniszter ur rontani akar a magyar jogi oktatáson.

Ki mondja ezt?

A budapesti jog- és államtudományi kar.

Azután tovább megy a vélemény, melyet az egyetem a jogi oktatás reformjáról mond. Oktató, atyáskodó, némileg kicsinylő hangon megmagyarázza a miniszternek, hogy a jogi legfőbb minősitést történelmi alapokon elindulva is az államnak kell fenntartani, hogy a felekezetekben nem lehet bizni, megpróbál ráriasztani a miniszterre felekezeti mumusokkal, végül pedig azzal zárja:

»Vajha Nagyméltóságod a magyar jogi oktatás viszontagságos *történetét* megszivlelni hajlandó volna!«

A javaslat pozitiv része méltó a vélemény egész stilusához. A jelenlegi vizsgálati rendszer megtartásával azt óhajtja, hogy államvizsgákkal ezentúl az egyetemek ne vesződjenek, azok maradjanak csak a kassai, pozsonyi és nagyváradi jogakadémiáknál (a többinél ne, mert nincsenek állami kezelés alatt!) s az egyetemek csak a szigorlati fokokat oszszák. És tekintettel arra, hogy Kolozsvárra már is sokan mennek Budapestről is szigorlatozni, a ki legalább 4 félévet a fővárosban hallgatott, az semmi esetre se mehessen Kolozsvárra. Végül nem egységes igazságügyi (ügyvédi és birói) képesitést kiván, hanem az ügyvédi képesités kiterjesztését a birói pályára is.

Ebben a kérdésben, mely olyan fontos az egész magyar igazságügyre, kifejtettük már véleményünket s most sincs okunk attól eltérni. A mi azonban az olvasónak szemébe ötlik rögtön a budapesti vélemény elolvasásánál, az annak bámulatosan önhitt, atyáskodó hangja és még bámulatosabb felületessége.

Igazsága volt annak a kiváló jogászunknak, a ki nemrég azt mondotta, hogy a budapesti egyetem jogi kara egyrészt fiatal stréberkékből áll, a kik minden áron ujat, nagyot és eredetit akarnának produkálni (a la Pikler), pedig nincs hozzá sem erejük, sem tudásuk, sem tapasztalatuk. Innen a sok tudományos baklövés, a mely nevetségessé tette az egyetem jogtanárait, másrészt innen a botrányos vizsgáztatási rendszer is, mely az ifjuság nagy részét elriasztja a budapesti szigorlatoktól. (Mindenkor tisztelet a még mindig számos kivételeknek!)

Ilyen eredeti és zöld a vélemény hangja. Wlassics maga egyetemi fényezett tanszékből lépett a miniszteri bársonyszékbe s most ugy szólanak hozzá volt kartársai, mintha egy falusi tanitóból felkapaszkodott miniszterrel diskurálnának. Pedig nem lehetetlen, hogy a tanári kar tagjai közt van egy-kettő, a ki Wlassicsnak tanitványa volt.

Eredeti és még zöldebb dolog az, hogy a vélemény a magyar jogi oktatás történetét ajánlja a miniszternek megszivlelésre s mégis a felekezeti oktatás ellen prüszköl. Elfelejtik a haragos urak, hogy a történelem szerint az oktatás az egyház kezei közt formálódott és nőtt nagygyá, hogy az egyetem ma is katholikus jellegü s hogy történelmileg állami eredetü jogi iskolánk csak egy van: a kolozsvári egyetem jogi kara. Ha Wlassics a történelmi szellemre hallgat, akkor a felekezeti eredetü vidéki akadémiákat még jobban megerősiti, mint ahogy javaslatában tervezi s az állami oktatásnak erős versenytársakat, de egyuttal a nemzeti müvelődésnek erős segitőtársakat nevel az autonom jogi intézetekben.

Hogy vannak hazafiatlan felekezetek is? Az nem akadály; tessék lehetetlenné tenni, hogy azok jogakadémiákat állitsanak. De ezért valamennyi vallásfelekezetnek lehetetlené tenni a nemzeti müvelődés nagy munkájában való részvételt: ez olyan bölcseség, mintha valaki karczolást kap a kis ujján s hogy ne fájjon, levágatja az egész karját. S a m. kir. tudományegyetem jogi kara diadalmasan kiáltana fel: No lám, hogy a kis ujja most már csakugyan nem fáj!

Az meg éppen legzöldebb dolog volna,

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZAJA.

Vihar a gyorsvonaton.

Irta: Dr. Kerékgyártó J.

Jul 2., kik a 603. sz. gyorsvonattal indultak Budapest felé, Szajol és Szolnok állomások közt haladva a nyilt pályán oly rettenetes vihart éltek át, melyet az otthon csendes falai közül is csak rettegéssel nézne végig az ember.

Már a nagyváradi állomáson nyilván való volt a rekkenő hőségből, hogy vihar fog előbb-utóbb kitörni; elindulva egyre jobban közeledtünk a sötét-kék felhőkhöz, melyekről gyakorlott szem könnyü szerrel megmondhatta, hogy jeget hordanak méhükben.

A gőzparipa, melyet vonatunk elé fogtak Nagyváradon, mit sem törődve a bekövetkezendőkkel, őrületes gyorsasággal rohant előre, pedig a folyton erősödő szél meglehetős akadályt gördített elébe. A látóhatár egyre sötétült s a pálya mentén ültetett gyenge akáczfákat derékig hajtotta a szél. A porfelleg, melyet egyrészt maga a gyorsvonat, másrészt a szél korbácsolt fel, arra kényszeritették az utasokat, hogy az ablakokat felhuzzák.

Egyszerre villámok czikáztak át a levegőn, a dörgést, mely azokat kisérte, nem lehetett hallani a gyorsvonat dübörgésétől s midőn elhagytuk Szajol állomást, nagy cseppekben kezdett hullni az eső. Majd rövid idő multán kopogott ablakainkon a gazdák réme: a jég; ez azonban rövid ideig tartott s ha tett is valamelyes kárt a szépen álló vetésekben, nagyot bizonyára nem tett. Az eső egyre sürübb lett, ugy hogy az orránál alig látott tovább az ember. A mozdonyvezető, hogy szerencsétlenségnek elejét vegye, lassitotta a gép menetét s mivel semmit sem lehetett a sürü esőtől látni, folyton fütyült.

A vihar pedig fujta a maga nótáját tovább, villámlást villámlás követett s a kocsi azon ajtaján, melyet szembe vágott az eső, csakhamar folyni kezdett a viz a kocsi linoleum padlóján. Az utasok, különösen kik a vonat utolsó kocsiján voltak, megrémülve huzódtak meg a fülkékben s mintha mindeneknek az járt volna a fejében, hátha e rohanó vas szörnyetegbe, mely oly nagy légvonatot is csinál, beleütne a villám? S e gondolatra elkomolyodtak valamennyien. Baj szerencsére nem történt semmi.

Körülbelül 10—15 perczig tartott a sürü eső s jó, hogy a mozdonyvezetőnek nem kellett keresni az utat! Végre az eső is megsokalta s lassan-lassan kezdett alább hagyni, megnépesedett ismét a kocsi folyosója, felnyiltak az ablakok s az utasok tele tüdővel szivták a tiszta, eső után lehült levegőt. A gőzparipa is visszanyerte előbbi gyorsaságát s a viharból Szolnokra érve nem maradt más, mint térdig sáros férfi és nőmunkások, kiket a mezőn ért az eső és siettek be Szolnok városába.

Az utasok pedig a kiállott rettegés után annál vigabban folytatták utjukat Budapest székesfőváros felé!

Sapho.

Irta: Fernand Lafargue.

A szép Melcy lázba hozta az egész várost. Ha narancsszinü brokát kosztümjében, kibontott vörös hajával, ostorral kezében belépett a ketreczbe, minden szem csak őt nézte. Ilyenkor Sapho, a smaragdszemü fekete párducz felkél helyéről, kigyó mozdulatokkal simul hozzá s nyalja meg kezét.

Melcy megöleli, reá hajtja fejét a vadállat fejére s száját amannak arczorrához szoritja, mintha csókolóznának. A párducz behunyja szemét, hizelkedve morog s hozzá dörzsölődik az asszony czipőjéhez. Egyszerre ostorcsapás éri a vadat, erre kiegyenesedik, reszket az izgatottságtól, száját feltátja s kiereszti körmeit.

Melcy pedig nevet hangosan és gunyosan s mintha ez a nevetés bosszantaná a vadat, ugráskészen áll most vele szemben kegyetlen vérszomjas ellenségként.

A nézőközönség lélekzetét visszafojtva figyel. Néhány asszony hangosan felsikolt, de egy második ostorcsapásra, egy rövid, határozott parancsszóra Sapho ismét megszelidülve csuszik urnője lábaihoz.

ha a vizsgáztatás ajánlott rendszerét megvalósitanák. Lenne a szerint 6 akadémia alapvizsgákra, 3 akadémia alap- és államvizsgákra s két egyetem alapvizsgákra és szigorlatokra berendezve s megesnék, hogy valaki háromféle intézetnél tenné háromféle vizsgáit. De ettől eltekintve, szeretném tudni, ki menne akkor jogásznak Egerbe vagy akár Debreczenbe is!? Ezek az akadémiák egyszerüen agyon lennének csapva, mig pl. a nagyváradi jogakadémián a mindenfelől idetódulo államvizsgázók rövid idő alatt budapesti állapotokat létesitenének.

Köszönjük szépen, de nem kérünk belőle!

Igen szép a vélemény befejező része, mely a keresztény állameszme hangsulyozásával magasan kiemelkedik az előzmények közül. Ez a pár gyöngysor érdemes a megszivlelésre, de ugy látszik, a jogi kar kiválóbb erői csak eme rész szerkesztésébe folytak be. Mintha egészen más kéz irta, más szellem sugallta volna e sorokat! Hol volt e szellem a többi rész megirásánál? Aludt?

Mi a kötelező doktorátus fenntartása vagy azzal legalább egy szinvonalu vizsga behozatala mellett vagyunk; de a budapesti javaslat elolvasása után kétségbeesve kell felkiáltanunk: Ments meg Uram az ilyen védelmezőktől!

Dr. K. A.

Ferencz József és Viktor Emánuel királyok találkozása.

Rómából táviratozzák nekünk: Erősen tartja magát az a hir, hogy *Viktor Emánuel* király montenegrói őszi utja alkalmával Kattaróban találkozni fog *Ferencz József* királylyal. Egy másik hir szerint a két uralkodó a nyilt tengeren fog egymással találkozni.

A függetlenségi párt értekezlete.

Az országgyülési függetlenségi párt tegnap délelőtt fél tizenegy órakor értekezletet tartott, melyen a gyöngélkedő Kossuth Ferencz helyett *Barabás* Béla elnökölt. Az értekezleten jelen voltak többek közt a következő képviselők:

Barta Ödön, Rátkay László, Leszkay Gyula, Sturmán György, Szatmári Mór, Gabányi Miklós, Gaál Sándor, Benedek János, Bakonyi Samu, Egry Béla, Kovács Gyula, Krasznay Ferencz, Papp Zoltán, Ilyés Bálint, Malatinszky György, Rákosi Viktor, Kacskovics Géza, Nessi Pál, Kállay Leopold, Pichler Győző stb.

Az értekezlet tárgya volt *Kossuth* századik születésnapjának miként való megünneplése. Bejelentette az elnök, hogy a főváros törvényhatósága e napon, szeptember 19-én nagy ünnepet rendez, melynek főpontja a Kossuth-Mauzoleum alapkövének letétele lesz. Ez ünnepre a főváros meghivja a képviselőházat, a főrendiházat, a kormányt s az összes hazai törvényhatóságokat. A párt elhatározta, hogy a főváros által rendezendő ünnepen részt vesz, kerületenkint is képviselteti magát s intézkedik az iránt, hogy a vidéken is ünnepet rendezzenek, fölkéri az ország minden törvényhatóságát, hogy törvényhatósági közgyülést tartson. Erre nézve megkeresi a megyéket, hogy a közgyülésen jegyzőkönyvbe iktassák Kossuth Lajos érdemeit. Továbbá elhatározta a párt, hogy küldöttségileg fölkéri a képviselőház elnökét, hogy a képviselőket ő vezesse a fővárosi ünnepre. Kiküldöttek aztán egy bizottságot, melynek föladatává tétetett, hogy az ünnepségeket rendezze és irányitsa. A bizottság tagjai ezek: Rátkay László elnök, Nessi Pál jegyző, Krasznay Ferencz, Pichler Győző, Papp Zoltán, Rákosi Viktor, Horváth Gyula, Szatmári Mór, Illés Bálint, Visontai Soma, Ráth Endre, Barta Ferencz, Olay Lajos, Lukáts Gyula, Hentaller Lajos, Leszkay Gyula, Gál Sándor. A bizottság azonnal megalakult s kebeléből négy albizottságot küldött ki. Egyet, mely a Kossuth-szobrok terjesztését és emlékérmek veretését van hivatva gondozni, egy irodalmit, mely Kossuth Lajos életét olcsó füzetekben adja ki, ennek az albizottságnak még föladatává tették, hogy olyan *Fohászt* szerkeszszen, mely szeptember 19-én egy órában az egész országban lesz elmondandó, ez a bizottság mindjárt meg is bizta *Rákosi* Viktort egy ilyen fohász megirásával; a harmadik bizottság a fővárossal lesz állandó érintkezésben, a negyedik a vidéki ünnepeket szervezi. Tudomásul vette a párt, hogy *Pap* Zoltán Kossuth-himnuszt szerzett; ezt a párt által kiadandó olcsó füzetekben fogják közétenni és azonkivül az összes daloskörökuek rendelkezésére bocsátják. A párt ezután az önálló vámterület kérdésével foglalkozott. Kimondta, hogy az országos iparegyesülettel karöltve akar eljárni s e tárgyban állandó összeköttetésben kiván lenni az egyesülettel. Egyuttal a nyár folyamán *Debreczen*, *Maros Vásárhelyen*, *Székesfejérváron* és *Hódmezővásárhelyen* megkezdi az akcziót nagy népgyülések rendezése formájában.

Megyei közügyek.

A közigazgatási bizottság ülése.

A vármegye közigazgatási bizottsága tegnap délelőtt tartotta meg rendes havi ülését.

Jelen voltak: dr. Beöthy László főispán elnöklete alatt: Papp János főjegyző, dr. Wallner Ödön tiszti főügyész, Hranyiczky Károly árvaszéki elnök, dr. Popovits György tiszti főorvos, Sipos Orbán kir. tanfelügyelő, Papp Miklós pénzügyigazgató, dr. Korn Lajos kir. alügyész, Varró Domokos kir. főmérnök, Hegyesi Márton, Király Viktor, Lovassy Ferencz, id. Markovits Károly. Örley Kálmán, Radnay Farkas, Szabó József, gróf Tisza Kálmán, valamint alispáni előadókként: Baranyi András, Keszthelyi Zoltán, Balogh Elemér tb. főjegyzők, Jancsó Károly aljegyző, dr. Wertheimstein Henrik és Hegyesi Pál tb. aljegyzők.

Az alispáni jelentés szerint junius hónapban volt 7 tiszta, 15 esős és 8 felleges nap.

Az egészségügyi állapot kedvezőtlenebb volt, mint az előző hónapban; ugyanis a hivatalos orvosok 3983 beteget gyógykezeltek, és igy 995-el többet, mint májusban.

Uralkodó kórokként valamennyi járásban az emésztési és légzési szervek bántalmai fordultak elő, nagyobbrészt kedvező lefolyással.

A heveny fertőző kórok közül előfordult:

1. roncsoló toroklob 17 esetben, 4 halálozással.
2. kanyaró 320 esetben, 22 halálozással,
3. vörheny 109 esetben 17 halálozással,
4. hökhurut 66 esetben 5 halálozással,
5. hólyagos himlő 1 esetben,
6. hasi hagymáz 16 esetben négy halálozással,
7. fültőmirigylob 7 esetben.

Rendőri bonczolat három esetben ejtetett meg.

Junius hónap folyamán a kir. tanfelügyelőség meglátogatta: Alsó- és Felső-Abrány, Papfalva, Középes, Tóti, Tenke-Széplak, Gyanta, Kisháza, Bélfenyér, Ökrös, Beél, Feketegyörös, Feketető, Fekete-Bátor, Sonkolyos, Jánosfalva, Remete, Belényes, Rézbánya, Vaskóh, Korbest, Derék-Cséke, Harangmező, Almamező, Gyapju, Less és Mező-Telegd községek iskoláit.

Kiváló jó eredmény tapasztaltatt a belényesi és beéli állami leány, az alsó- és felsőábrányi, gyantai, tenkei és jánosfalvi állami vegyes, végül a rézbányai róm. kath. iskolában.

A folyó évi május hónapban befolyt egyenes adók czimén 397.538 korona 05 fillér, hadmentességi dij czimén 829 kor. 04 fillér, jogilleték és dijak czimén 118.490 kor. 92 fillér, fogyasztási és italadók czimén 397.421 kor. 25 fillér, bélyeg jövedék czimén 618199 kor. 13 fillér, dohány jövedék czimén 204.193 kor. 08 fillér.

Junius hónapban ideiglenes házadómentesség 105 esetben, fizetési halasztás pedig 5 esetben adatott meg.

Végül megemlékezik a jelentés a mult hónapban a kir. pénzügyigazgatóságnál előforduit tömeges áthelyezésekről.

A belügyminiszter rendelete alapján Bihar-Diószeg község birója és jegyzője ellen egy erkölcsi bizonyitvány kiállitása miatt a fegyelmi eljárás elrendeltetett.

A fekete-bátori határban létesitett s a vasuttal párhuzamos ut átvételéről szóló jegyzőkönyv, továbbá a székelyhidi vámos hid vámdijszabályzata, végül Tasádfő megállóhelyen váróhely létesitését kérő folyamodvány a kereskedelemügyi miniszterhez felterjesztetett.

Diósi Ignácz fia Lajos czég által Szitány község határában tervezett körpálya közigazgatási bejárására határidőül julius hó 24-ike tüzetett ki s az eljárás vezetésével az alispán bizatott meg.

Mindenki tapsolni kezd. A szomszédos kalitokban a majmok nyugtalankodnak s ránczos, öreg tenyerüket ki-kinyujtják a vasléczek között. Amott, tovább a bölcselkedő medvék komolyan himbálóznak hátsó lábaikon s a felső régiókból dióhéjat pottyantanak a nézők kalapjára a szarkasztikus papagályok.

Az első sorban egy magas fiatalember szinte hozzátapad tekintetével az állatszelidítőnő alakjához. Csinos ember, kissé hirtelen szőke s szemei szürkéskékek.

Benn a ketreczben Sapho, mintha féltéknyben lenne, most ujra felállt helyéről s dühösen ugrik a vasrács felé.

— Hopp! hopp!

Melcy az állat füle mellett két pisztolyt sütött el s égő abroncsokat tartva elébe vadul izgatja őt hangjával, ostorával.

Az állat eszeveszetten ugrik keresztül a tüzkarikán, majd ujra átbujik rajta, megpörkölve szőrét, hátborzongató ordítást hallatva, mint egy fantasztikus, mesebeli szörny!

Az előadásnak vége van. Melcy jobbrabalra hajlong, egy kissé reszket is. Amint arra fordul, ahol az a halvány arczu fiatalember áll, könnyedén int kezével.

Később a ketreczek mögött, a rögtönzött sátorban találkoznak együtt. Melcy mosolyog és behizelgő hangon szól az idegenhez:

— Szeretsz, ugy-e? Igen szeretsz, tudom, megéreztem ezt abból is, hogy Sapho féltékeny rád és nap-nap mellett hamisabb lesz . . . Egy hónapja már, hogy minden előadáson itt vagy, hogy le nem veszed a szemedet rólam s nézd, a mult nap a tekinteted csaknem a vesztemet okozta. Ez az állat csaknem összetépett.

Most közelebb lép hozzá a leány és karjába tüzi karját.

— Szeretsz ugy-e? ismétli makacsul. — Vigyél hát magaddal . . . Félek, félek Saphótól!

A fiatal ember arczán kifürkészhetlen mosoly fut végig, de nem válaszol. Melcy azonban ujra sürgeti.

— Rabszolgád leszek, nézd nem kérek semmit tőled, csak vigyél magaddal. Ez az állat előbb-utóbb megöl . . . Vigyél magaddal.

A férfi lassan kibontakozik karjaiból s csendesen válaszol:

— Nem.

— Te nem akarod?

— Nem.

— Elmennék messze. Uram leszel és én rabszolgád.

De a másik felkiált:

— Elhagyni a menazseriát? Soha!

— Miért?

— Mert nagy összegben fogadtam rá, hogy Sapho szét fog tépni s ezt meg kell várnom.

— — —

Belényes község képviselőtestületének, a legtöbb adót fizető községi képviselő testületi tagok névjegyzéke ellen beadott felebbezése elutasittatott.

Sáránd község birtokosának, az ugar kérdésben hozott határozata helyben hagyatott, a legeltetésre vonatkozó határozata pedig megsemmisittetett.

A gabona-uzsora megszüntéséről az igazságügyminiszterhez jelentést tétetett.

Sarkad-Kereszturon az állandó gyermekmenedékház felállitása tudomásul vétetett.

Illye községben községi iskola felállitása czéljából a felekezeti iskola-épület átadásáról a község értesittetett.

Artánd község gazdasági ismétlő iskola felállitásának kötelezettsége alól felmentetett.

Az okányi ev. ref. tanitó kórpótlékára államsegélyt kérő folyamodvány a miniszterhez felterjesztetett.

Tóti községben a postahivatal továbbfenntartásának szükségessége kimondatott.

Iráz állomáson és Görbed községben postai ügynökségek felállitása véleményeztetett.

Gyapáros tanyának a váncsodi postahivatal körzetéből a mező-peterdi postahivatalhoz való átcsatolása véleményeztetett.

Dombroványban a megszüntetett postahivatalnak f. hó 1-től kezdve történt ujból megnyitása meghirdettetett.

Végül az adóügyek vétettek tárgyalás alá.

Nagy-Bajom község felebbezésének, ált. jöv. pótadó kivetése ügyében — hely adatott ellenben Petők Lajos és Halász Imre mezőkeresztesi, Tnurzó József siteri, Molnár István siteri és Aburdán Tógyer vizes-gyámi lakosok felebbezései elutasittattak.

A dologi végrehajtás 44 adóhátralékos ellen rendeltetett el.

A közadók behajtása miatt 98 község előljárói ellen mondatott ki a felelőség.

Kéjutazás Vaskohra.

— Tapasztalatok. —

I. Bevezetés.

Közönséges szédelgés az az állitás, hogy ma már nincs távolság és nincs lassuság. Vagy ha csakugyan nincs, akkor ma a távolságot Vaskohnak és a lassuságot vaskohi vonatnak nevezik.

S ha legalább az vigasztalna, hogy lassan járj, tovább érsz! De mikor a lassu döczögés után kiérsz Vaskohra s keresed a derék falusi vendéglőst, egyszerre ismerős orrból ismerős hang üdvözöl:

— Alázatos szolgája!

S te örvendve sóhajtasz fel:

— Hiszen még mindig itthonn vagyunk, Grosswardeinon!

II. Odafelé.

Orvosi tanácsra egy egész könyvtárral szereltem fel magamat, mielőtt a vaskohi utnak nekivágtam. A főreáliskola tanári és ifjusági könyvtárából kellő választékkal hatalmas gyüjteményt szedegettem össze, kölcsönkönyvtárainkat is átböngésztem s azzal merészen felszálltam a vonatra.

Csalódás várt rám.

Azt hittem, alig leszünk néhányan utasok s ime a vonat egészen megtelt előkelő közönséggel. Gondoltam, legalább kellemesen fog eltelni a belátlathatlan idő Vaskohig.

Ujabb csalódás.

A mint jöttek az állomások (s van utközben elég! minden őrháznál 5 percz), csapatonkint sorban kiszállt mindenki. Állitólag nem akartak lekésni s hogy pontosan hazaérkezzenek, gyalog folytatták utjokat.

Engem könyvtáram a vasuthoz kötött s igy kénytelen voltam tovább döczögni.

Utközben tanulmányozhattam a különféle lejtőkön haladó vonat lassuságát. Ha lefelé haladtunk, fékezni kellett s ezért mentünk lassan. Ha fölfelé mentünk, akkor a sok könyv bizonyult tulsulynak s néha csaknem sétálva köhögött fel a kis kávédaráló egy-egy kapaszkodón.

Néha fel sem értünk a tetőre, hanem megálltunk a feleutján, visszagurultunk a domb aljába s ujabb nekiszaladással segitettük át magunkat rajta.

Mindezeken a dombokon meg kellene örökiteni azoknak a nevét, a kiknek örök érdeme, hogy ez a vasut a lehető legrosszabb helyen vezet Vaskohra. Holott lett volna annak igen jó pályája másfelé.

Könyvtáramat kétszer is átolvastam, mikor végre a levegő hidegségéből arra következtettem, hogy Vaskoh közeledik. A hideg folytán sürübb lévén a levegő, ez ismét nem csekély mértékben akadályozta vonatunk haladását. Hanem azért végre mégis csak felhangzott a kiáltás:

— Vaskóh, kiszállni!

III. Vaskoh.

Vaskoh nagyközség arról nevezetes, hogy több a vize, mint a háza. Olyan modern Velencze-féle, keresztül-kasul kanyargó csatornákkal, viz- és emberesésekkel. Sóhajok hidja is van benne akárhány; t. i. a legtöbbön áthaladva, okvetlenül izzadva és sóhajtva gondol az ember az örök üdvösségre és egy kis biztos száraz földre. A kettő közül legtöbbször harmadikban lehet részed: egy kis hideg fürdőben. S akkor a sóhajok hidja egyszerre orditások hidjává változik.

Egyéb nevezetessége a községnek az étteremmel egybekötött szálloda, melyben minden kapható, csak éppen étel és szállás nem. Ha nagyon szépen kéred, vagy nagyon lármázol, a Juon szomszédtól hozhatnak egy bizonytalan koru csirkepecsenyét s a Tógyer szomszédnál kaphatsz egy bizonyosan rossz ágyat is. No de ha nem eszel a csirkéből, akkor nem rontod el a gyomrodat s bizonynyal igen jól fogsz aludni.

Ha még megemlitem a valóban irigylésre méltóan tiszta hegyi levegőt, a járásbiró kitünő fürdő-alkalmatosságát és a csendőrségnél levő szintén igen jó fürdőt: akkor be is számoltam minden jelenlévő nevezetességről.

Van azonban Vaskohnak még egy jelen nem lévő nevezetessége: az ügyvéd.

Vaskoh u. i. az egyetlen nagyobb község, melyben nincs egy fia-ügyvéd sem. Következésképp a biróságnak nincs is semmi dolga. Pár év előtt volt ott egy öreg ügyvéd, de az éhen halt, mert nem volt még ott biróság, a hol pereljen. Most van biróság, de nincs ügyvéd, következésképp per sincs, csak akkor, ha Nagyváradról megy ki valaki veszekedni. Akkor is utána barátságos kibéküléssel végződik a per.

De nem csoda. A hol olyan derék uri emberek a birák, mint Vaskohn, ott restell előttük az ember veszekedni. Inkább béküljünk ki.

Oh, ha ebben az áldott faluban fel lehetne állitani egy anyósok menhelyét!

IV. Hazafelé.

Szinte fáj az ember szive, mikor Vaskohtól elszakad. Annál inkább fáj az elszakadás, mert még csak megközelithető pontossággal sem lehet tudni, mikor fog hozzátapadni Nagyváradhoz.

Hazafelé ugyanaz a nemes szórakozás akad, mint Vaskoh felé, csakhogy forditva. Én is forditva olvastam hát ki a magammal hozott könyvtárt.

Változatosságot hoznak az utba a mozdonynak menetgyakorlatai. Egy-egy állomáson u. i. lekapcsolják a mozdonyt öt-tiz perczre s akkor mintegy nyujtózkodónak szabadon végez egy pár szaladást s ujból czipeli a vonatot, utasokat és könyvtárakat.

Egyik állomáson a harmadik osztályból nagy zsivajt hallottam. Kihajoltam s megkérdeztem az őrt, miért lármáznak Traján nemes fiai.

— Semmi kérem, felelt ő. A hegyről kővel betörték egy kocsi ablakát s egy oláhnak a fejét is. De — tette hozzá megnyugtatólag — ez máskor is megesik, még pedig a másodosztályu utasokon.

Ebben aztán én is teljesen megnyugodtam s vigan olvastam haza ig. Az életben a balsorsot, a vaskohi vonaton a berepülő követ nem lehet elkerülni, ha a sors könyvében ugy van megirva.

V. Tanulság.

Hogy miért irtam meg én ezt, annak oka tisztán emberbaráti érzelmeimben rejlik.

Magam nem lévén szerelmes, érthető atyai figyelemmel vagyok a szegény szerelmesekre s jelen utam tanuságául a következőket kötöm lelkükre:

Ifju párok! kiknek nincs pénzetek arra, hogy Délafrikába utazzatok s mégis távol akartok lenni az anyósi vizitektől: Vaskohra menjetek nászutra! Ott ugyan nincs villámháritó, de van anyóshárító: az utasgyötrő vaskohi vasut.

(Ha egy bájos hölgy hajlandó megróbálni, ráállok szivesen én is: *Adolár*.)

UJDONSÁGOK.

Felhivás előfizetésre.

Az uj félév küszöbén azzal az őszinte bizalommal közeledünk t. olvasóinkhoz, amelyet eddigi működésünkben elismerésével és pártolásával kitüntetett.

Nehéz időket küzdöttünk át eddig, hogy programmunkat, megszabott irányunkat követve a jó magyar, keresztény közönségünket megfelelően szolgáljuk.

Jelszavunk ma is a hamisitatlan ősi magyar szellem, amely annyi hányattatás után fentartotta hazánkat, egyesitve a keresztény jellemmel, amelynek védszárnyai alatt egy ezredév után is él a magyar nemzet.

Ezt az országot magyarnak és kereszténynek alapitották, igy vettük át apáinktól s igy óhajtjuk átadni utódainknak.

Ez a mi programmunk.

Ezen belül igyekszünk az igazságot szolgálni; élénk, szellemes, hirekben jól értesült minden irányban független, szókimondó lapot adni. S programmunknak mint eddig megfeleltünk, megfelelünk ezentul is.

Ehhez kérjük a magyar olvasóközönség pártfogását.

A »TISZANTUL«
szerkesztősége és kiadóhivatala.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre	— — — —	**16** kor.
Negyedévre	— — — —	**4** »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre	— — — —	**20** kor.
Negyedévre	— — — —	**5** »

Vidékre postán szállitva:

Egész évre	— — — —	**24** kor.
Negyedévre	— — — —	**6** »

TAJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* **Szemle a hadapród iskolában.** *Ludmann* tábornok tegnap és ma folytatja a hadapródiskola évzáró szemléjét. A csütörtöki rendkivül érdekes és fényes záró szemlén is itt fog maradni a tábornok.

* **A pápa jubileuma.** Rómából táviratozzák: A pápa jubileuma örömére ma délben a Vatikánban 1500 szegény embert vendégeltek meg. A szegények lakomáján jelen volt Respighi biboros, a prelátusok és más pápai méltóságok. A lakoma alatt a svájczi testőrség zenekara játszott. Délután hat órakor az összes római katholikus egyesületek bemutatták hódolatukat a pápának. A pápa számára pazarul diszitett nagy emelvényt állitottak föl. Az ablakok és erkélyek tele voltak közönséggel. A pápe, a ki nagyon jó egészségben van, a könyvtáron keresztül az emelvényre ment, a hol megjelenésekor lelkes ovácziókkal fogadták, mialatt a zenekarok a pápai himnuszt játszották. Azután néhány száz énekes előadott egy nagy karéneket, a melyet Moriconi szerzett. Az ének után a katholikus intézetek tanulói zenekarral és zászlókkal elvonultak a pápa előtt, a ki végül folyton megujuló ovácziók között áldást osztott. A pápa husz percig időzött az emelvényen. Mikor a nagy néptömeg az udvarról kitódult, minthogy csak egy bejárat volt nyitva, néhány ember elájult.

* **Anyakönyvvezetői kinevezés.** A belügyminiszterium ideiglenes vezetésével megbizott m. kir. miniszterelnök az ökrösi anyakönyvi kerületbe *Péterfy* Ferencz segédjegyzőt anyakönyvvezető helyettessé nevezte ki és őt a házasságkötésnél való közremüködéssel is megbizta.

* **József kir. herczeg Székelyhidon.** Székelyhidi levelezőnk telefonálja, hogy a legnépszerübb kir. herczeg tegnap oda érkezett. *József* kir. herczeg *Klobucsár* altábornagy kiséretében jött Ermihályfalva felől. A vármegye nevében *Szunyogh* Péter alispán üdvözölte a magas vendéget, aki az első honvéd kerület ezredöszpontositási gyakorlataira érkezett. A kir. herczeg néhány napig lesz Székelyhidon, ahol a gróf Stubenberg kastélyába szállott. A honvédzenekar is ideérkezett. Ma, kedden lesznek a harczigyakorlatok és a czéllövészet Kokad és Nagy-Léta között.

* **Rend a Nagypiacz-téren.** Sokszor felhivtuk már a rendőrkapitány figyelmét, hogy a vásárok után hetekig ott tanyázó mutatványbódékat távolitsa el, végre meghallgattattunk; szombaton a körüllakók arra a kellemes meglepetésre ébredtek, hogy a komédiák — nincsenek többé, és este már 10 órakor lehetett aludni, a mi előzőleg éjfél előtt abszurdum volt. Köszönet a főkapitánynak.

* **Ebéd az esperesnél.** *Dencs* János cz. kanokok esperest névnapja alkalmából valóságos serege üdvözölte a tisztelőknek. A magyaros szivességü nagy népszerüségü esperes vasárnap maga köré kivánta gyüjteni üdvözlő paptársait, kik teljes számban meg is jelentek s szivesen látott vendégei voltak. *Gábriely* Lajos sz. sz. ülnök plébános és *Mándoky* Sándor honvédlelkész szellemes beszédekben adtak hangot az esperes iránt nyilvánuló közszeretetnek. Az esperes szives köréből délután oszlott szét a társaság.

* **A feltámadt malacz-banda.** A nagyváradi tüzoltó egyletnek pár évvel ezelőtt volt gyermek-zenekara, melyet a karmester a faképnél hagyott. A fejnélküli banda aztán szétzüllött. Ennek a zenekarnak a maradványait most összehozta egy vállalkozó szellemü ember s az uj »malacz-banda« már nyilvánosan is szerepel. A vezetőjük folyamodott a városi tanácshoz az iránt, hogy a város engedje át a Nagypiacztéren levő czédulaházat a zenekar részére. Itt akarják a tanulást folytatni. A városban ugyanis bárhol kellemetlen az egész napi trombitálás és dobolás. A czédulaház azonban egy nagy tér közepén, oly messze van a lakházaktól, hogy az apró zenészek tanulásának zaja senkit nem háborgat.

* **Kérelem az árvák nevében.** Nagyvárad városa tetemes összeggel járul a városi árvaház fentartásához, mert az alap még meglevő jövedelme nem elég az árvák ellátására. Az árvaház női választmánya, amely özv. Des *Echerolles-Kruspér* Sándorné elnöklete alatt buzgón munkálkodik a szegény árvak érdekében, most a jólelkü közönséghez fordul támogatásért. Ez okból a következő kérelmet bocsátotta ki:

Nagyvárad város árvaháza igazgató választmányától nyert felhatalmazás folytán bizalommal fordulunk a város szőlő, kert és földtulajdonosaihoz azon tisztelettelteljes kéréssel, hogy az árvaház jótékony müködését adományaikkal elősegiteni sziveskedjenek. Nem pénzbeli hozzájárulást kérünk az árvaház részére, hanem azon felesleget, mely a gyümölcs és élelmiszer készletből megmarad és nélkülözhető. Ezt a felesleget kérjük a jótevő emberektől az árvák részére, a kiknek végtelen örömet fog okozni minden legkisebb adomány, az árvaház rendeltetését pedig nagyban elő fogja segiteni. Akik nemes szivükre hallgatva adományaikat a *városi árvaház* gondnokához (*Schlauch-tér 26. szám, emeletes épület*) elküldik, ezerszeres köszönetét a felsegitett árváknak fogadják már ez alkalommal is. A nyujtott adományok a helybeli hirlapokban fognak nyugtáztatni. A városi árvaház női választmánya nevében: Özv. Des *Echerolles-Kruspér* Sándorné, elnöknő. *Eleméry* Ferencz, jegyző.

* **Szent István szobra.** A budai Várnak egyik müvészi ékessége lesz Szent Istvánnak, az első magyar apostoli királynak lovas-szobra, mely a Mátyás-templom mögött, a Halászbástyán fog emelkedni. A szobormü lovon ülve, kezében kettős kereszttel, ábrázolja a magyar királyt. Talapzatán dombormüben vannak megörökitve a nagy király alkotásai és életének kimagasló eseményei. A szobormü egyes részei az érczöntőben és a faragó műhelyben munkában vannak s közelebb hozzáfognak fölállitásához. A hatalmas emlékművet a jövő évben leplezik le nagy ünnepségek közt.

* **Toronyóra Biharon.** Biharon eddig nem tudhatta mindenki, hogy hányat ütött az óra, mert a községben levő templomok tornyain csupán az óra helye volt meg. Ennek a hátrányát különösen a községen keresztül utazók érezték, akik pedig elég nagy számmal vannak mert Biharon négyfelé ágazik el az országut. Tizenhét év óta érzi a község a nyilvános időjelzés hiányát. Most már ezen is segitve van. 1200 korona összegért egy toronyórát hozatott Budapestről a polgári község előljárósága s a nagyobb harangokkal biró ev. ref. templom tornyában helyezte el. Tehát most már tudni fogják Biharon is, hogy hányat ütött az óra.

* **Az Andrássy-uti kártyabarlang.** A rendőrség tegnap este az Andrássy-uti Drechsler-kávéházban szétugrasztott egy titkos kártyabarlangot. A rendőrök terve azonban csak félig sikerült, mert tulajdonképpen nem azt a társaságot leplezték le, a melyet kerestek. Egy országgyülési képviselő a napokban azt panaszolta a rendőrségen, hogy a fiát a Drechsler-kávéház kártyabarlangjában kifosztották. A detektivek tegnap este Krecsányi Kálmán detektiv főnökkel az élükön, behatoltak a hatos számu szeparéba, a hol több uriembert tényleg makaózáson értek. A bankot egy Brüll nevü ismert fiatal kártyás tartotta. A detektivek az asztalon mindössze huszonhat koronát találtak s miután az összes jelenvoltak nevét följegyezték, a helyiségből eltávoztak. A rendőrség megjelenése, mint a futótüz egy pillanat alatt fellármázta a kávéházat. A pinczérek izzadt arczczal ujságolták a szétugratást ugy hogy mig a detektivek a hatos számu szeparé játékosaival voltak elfoglalva, a szomszédos ötös számu teremben tartózkodó szerencsejátékosok hamarosan kereket oldottak. Pedig a rendőrség éppen azokat kereste s nem a Brüll-bankját, a melyben főkép bécsi emberek játszottak. A panaszos országgyülési képviselő fiát is nem a Brüll bankjában, hanem a szomszédos teremben kopasztották meg. A kávés, Drechsler Béla ellen a rendőrség azért is meginditja a vizsgálatot, mert arra, hogy a külön termekben kártyázhassanak, engedélye nem volt. A kártyások fölött a büntető járásbiróság fog itélkezni.

* **Agyonvert vaskereskedő.** *Márton* Kálmán szegzárdi vaskereskedőt, a mikor kocsin hazafelé tartott a halasi vásárról, Szegzárdon a vámház közelében éjfél tájban orozva megtámadták és 15 fejszecsapással agyonverték. A csendőrség alapos gyanuokok alapján az agyonvert kereskedő Nagy Sándor nevü kocsisát letartóztatta.

* **Lebontott hidfők.** A milyen könnyen elviselhető végzete a Tiszántúlnak, hogy laptársai szeretnek bele kötni, olyan végzete a fő-utczai Páris-patak hidfőjének az, hogy sohse hagyták nyugton. Csakhogy az ő végzete nehezebb és szomorubb. A gyalogjárót a kocsijárótól elválasztó rácsozat két erős téglából készült oszlopba volt megerősitve és állott ott már régen, kitartóan. Egyszer csak ledőlt az egyik oszlop. Mintha az alapján ketté vágták volna. Alig rakták ujból össze, a másik dült le. Akkor azt rakták fel. De nem telt bele pár hét, az ujból felépitett oszlopok megint disztelenül a földön hevertek. Nyilvánvaló, hogy a környéken egy erős, megtermett, kifejlett izmu éjszakai alak lakhatik, kinek a békés oszlopok valahányszor az éj homályában hazafelé botorkált, utjában, lehettek. Mert békésebb hajlamu arra lakók állitják, hogy este még látták büszkén állani a reggel már disztelenül heverő oszlopot. Miután a tettes nem került kézre, az immár negyedszer ledöntött oszlopokat nem épitik ujra fel, hanem még a rácsozatot is, melynek megtartására állottak, szintén elhordták az utból.

* **Megőrült házaló.** *Goldberger* Dávid helyi illetőségü házaló, sütemény és pálinka árus (nős, családos) tegnap d. e. a nagyállomáson dühöngő őrületbe tört ki, a váróterem berendezéseit összerongálta és a közbelépett rendőrségnek csak nehéz küzdelem árán sikerült őt megkötözni. A veszedelemesen dühöngő embert, ki a rendőröket véresre harapta, kényszerzubbonyban kellett a közkórházba szállitani, hol elhelyezést nyert. A nevezett szerencsétlen embernek felesége munkaképtelen nyomorék és igy az asszony gyermekeivel együtt a legnagyobb nyomornak néz eléje.

* **Katonaszökevények.** A berettyó-ujfalui csendőrség letartóztatott két embert, kik Berettyó-Szentmártonban mint aratók dolgoztak s kikről kisült, hogy katonaszökevények. Az egyik *Mihálcsics* Gligor, Felső-Apsa, a másik *Balka* László Nagy-Kirva községbeli illetőségü, Máramaros vármegyében. Mind a kettő a 85. gyalogezredben szolgált a mult év ősze óta Lőcsén s onnan szöktek meg ezelőtt két héttel, mint mondják azért, mert a szakaszvezetőjök nagyon rosszul bánt velök. Mind a kettőt bekisérte a csendőrség a nagyváradi hadkiegészitő parancsnoksághoz. Náluk volt egy batyuba kötve katonai egyenruhájuk a deréköv és szuronynyal.

* **Előléptetett fogházőrök.** A nagyváradi kir. főügyész *Lupó* Illés és H. *Duró* János fogházőröket a fogházőrök és hivatalszolgák részére megállapitott magasabb fizetésnek előbbit az első, utóbbit a második fokozatába e hó 1-én kezdődő hatálylyal előléptette.

* **Szocziáldemokraták panasza.** A nagyváradi szocziáldemokrata munkások, sérelmeik orvoslása végett, vasárnap délelőtt küldöttségileg tisztelegtek *Karácsonyi* Aladár vezetése alatt dr. *Beöthy* László főispánnál. A küldöttség szószólója *Vantus* Károly volt, ki felemlitette a biharmegyei főszolgabirák önkényeskedéseit, hogy lábbal tiporják a magyarországi állampolgárok egyesülési és gyülekezési jogát. Majd kijelentette, hogy *Bertsey* György ipartestületi elnök, a munkások jogos érdekeit nem védi meg. Dr. Beöthy László főispán megnyugtatta a küldöttséget azzal a kijelentéssel, hogy tőle telhetőleg igyekezni fog panaszukat megvizsgálni, miért is várják be türelemmel az ő intézkedését, amely a munkásokat bizonyára ki fogja elégiteni.

* **Hurokra került tolvajbanda.** Vasárnap reggel a Városligetben szolgálatot teljesitő Kovács János rendőr egy négy tagból álló társaságot fogott el és kisért fel a rendőrségre. *Gáspár* Gábor, *Balga* Péter, *Grünfeld* Dezső és *Nazányi* András a banda tagjai, mindannyian debreczeni illetőségüek. A társaság legtevékenyebb tagjánál, a 13 éves Gáspárnál egy tárcza is megkerült 20 korona tartalommal, mely tárczát nevezett ugyancsak vasárnap reggel a Szent László-téren lopott. A rovott multu suhanczok hónapok óta járják a környéket; Debreczen, Elesd, Tenke s most legutóbb Nagyvárad volt müködési helyük, ahol egyaránt lopásból éltek. Legutóbb, és pedig a mult héten a Nagypiacztéren egy nő zsebéből egy 5 koronást, 3—4 nappal ezelőtt a vasutnál egy utas nő zsebéből 20 koronát, a nagyvásárkor az edényárusoknál egy fekete bőrtárczát 15 korona tartalommal és végül a Zöldfa-utczán kiaggatni szokott bolti czikkek közül vagy 20 darab kendőt loptak. Mindannyian lezárattak. A károsok pedig tudomás és jelentkezés végett ez uton hivatnak fel.

* **1200 korona büntetés a kutyákért.** A tömeges veszettségi esetek miatt a rendőrség a legszigorubb eljárást tette folyamatba, mivel a közönség semmibe sem vette a kapitányi hivatal figyelmeztetéseit és felhivásait. Tegnap *Szőke* András kihágási kapitány 20 feljelentett ebtartó gazdát büntetett meg az ebzárlat elle i kihágásért 50—100—200 koronáig. A 20 gazdára összesen 1200 koronát szabott ki. Ezeken kivül még sok ebtartó gazda van feljelentve, akik felett ma, kedden itélkezik a kihágási biróság.

* **Megszökött fogoly.** A kassai ügyészség második emeleti fogházából *Rajkovszky* Szaniszló hires betörő 14 czentiméter széles és 26 czentiméter hosszu lyukon kesztül tegnap éjjel bámulatos ügyességgel megszökött. Az őrség észrevette a szökést és a rendőrség segitségével elfogta a betörőt.

* **Farongálás rendőri felügyelettel.** Városunk egyik szépségét a vasuttól egészen az irgalmas rendházig az a szép, most éppen nyiló félben levő hársfasor képezi, mely bódító illatával szinte balzsamossá teszi a levegőt. Ugy látszik ez lehet véleménye a vidéki városoknak is, kik szekereikkel megállva egy-egy hársfa alatt, bosszantó pusztitást visznek végbez a fák koronáiban, mikor halomszámra rakják szekereikre az illatos hársfavirágot. De legbosszantóbb a dologban az, hogy ezen müveleteknél mint szemtanu egy rendőr is szerepelt, ki sokkal csekélyebb dolognak tartotta, (daczára hogy nemcsak látta de beszélt is a szekeresekkel) hogy sem e miatt őket rendreutasitotta volna.

* **Elfogott tolvaj.** *Bot* György nyomozó rendőrtizedes e hó 5-én jött Püspök-Ladányból, vonaton haza. Utközben *Rafi* Máté 17 éves mezősámsomi czigány fiut, kinél 172 korona 62 fillér volt, elfogott. Nevezett mező-sámsoni volt gazdájától *Zongor* Gyula 4-én 200 koronát lopott s megszökött. Maros-Vásárhelyen vonatra ült, hogy Budapestre utazzék. Azonban hallván, hogy a pesti rendőrségtől irásbeli igazolvány hiánya miatt méltán tarthat, hamarosan leszállt és egy Kolozsvár felől jövő vonaton vissza tartott. Az ügyes fiu 64 korona sápot igért a rendőrtizedesnek szabadonbocsájtásáért. Daczára ezen fényes igéretnek, most börtönben ül.

* **Halálozás.** Részvéttel értesülünk róla hogy *Torday* Gábor debreczeni ügyvéd, az ottani társadalom egyik legtiszteltebb — s igazi faj magyar voltánál fogva egyik legtypikusabb képviselője, kit városunkban is számosan ismernek, pénteken elhunyt. A megboldogult azon ügyvédek közé tartozott, kik nem tesznek különbséget szegény és gazdag között, hanem legjobb lelkiismeretük szerint iparkodnak segiteni az ügyes-bajos embereken. Erről tanuskodott temetése is, mely vasárnap ment végbe s oly impozáns volt, aminőt rég nem láttak Debreczenben; 10—15 ezer ember kisérte a megboldogultat utolsó utjára, képviselve volt ott minden rend és rang — egyformán szerette ur és szolga Torday Gábort. Az elhunytban *Gaszner* Károly káptalani intéző sógorát gyászolja.

* **Az a politika.** Tegnap este *Roska* György és *Szüts* István munkások a nagy állomáshoz tartottak, élénken diskurálgatva a napi politikáról és a bédogosok sztrájkjáról; az állomásnál már nagyon heves lett a vita, végre Roska szavainak nagyobb jelentőséget adandó, egy nagyjelentőségü kődarabbal ugy agyba-főbe verte Szütsöt, hogy az Roska nagy jelentőségü nyilatkozataira csak elterült — igy adva beleegyezését véleményére. Erre aztán Szütsöt a közkórházba — Roskát pedig kényszerlakásra szállitották, hol is mindketten busan elmélkednek a magas politikáról.

x Az idény előhaladása folytán az összes nyári szines és fehér ingek, angol mosó mellények rendkivül leszállitott áron kaphatók

Róth M. Utóda

kalap és uridivat üzletében.

Kizárólag a legjobb hazai készitményü női és férfi czipők nagy választékban kaphatók.

x Hatóságilag engedélyezett végeladás üzletfeloszlatás végett *Kárpáti* Miklós divatáruházában Nagyváradon. Ezen rendkivül előnyös vételeket figyelmébe ajánljuk a n. é. közönségnek, Tessék a hirdetés oldalon a hivatalos hirdetményt elolvasni.

IRODALOM.

A régi London, az a London, amelyikbe Shakespere érkezett, a XVI. század Londona. 300,000 ember rajzott a szük utczákon, amelyeken nem járhatott kocsi, az urak hordszéken vitették magukat a szük sikátorokon át, amelyekre kihordták az utczák szemetét. A Themze vize még ezüstösen ringott el a vár alatt, nem festette barnára a gyárak szennye. Hajóslegények kiabálva eveztek a vizen, kis csolnakokon keltek át az urak Blackfriars felé, ahol a szinházak állottak; egyszerü deszkabódék, milyeneknek a Globe egy régi rajza mutatja őket.

Egy pár évtizeddel ezelőtt egy kis csolnak vitte Shakesperet a szinészek kis kerek köpenyében, a melyen társulata védurának czimere csillogott s hallhatta szomszéd csolnakok utasainak ajkán, meg az utczákon is beszélgetés közt megcsendülni legszebb sorait Troilusz szerelmi esküjének, Falstaff kaczagtató mókáit s Richárd lelkes szavait: »A mig hű marad magához Anglia, nagy és szabad.« S Anglia akkor lépett be világtörténeti szerepe kapuján. A Themzén ott horgonyzott a Drake hajója, mely körülhordja a világ körül Anglia lobogóját.

A 12 kötetes nagy munka szerkesztője Marczali Henrik egyetemi tanár, ki egyuttal e kötet irója is. Egy-egy gazdagon illusztrált kötet ára diszes félbőrkötésben 16 korona; füzetenként is kapható 60 fillérjével. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek. Irodalmi Intézet Részvénytársaság Budapest, VIII., Üllői-ut 18. sz.) s minden hazai könyvkereskedés utján, havi részletfizetésre is.

SPORT.

Czéllövés. A polgári lövészegylet lőpályáján tartott lövészeteken 1200 lövés közzül kört talált 786 lövés 4521 körmennyiség, 173 taraczk és 56 mély lövéssel.

Szeget lőtt: Mezey Mihály.

Tizenkettős körbe lőttek: Mezey Mihály 10, Vomácska József 6, Rimler Károly 4, Kelen Béla 3, Heim Károly egyszer.

Tizenegyes körbe: Mezey Mihály 8, Vomácska József 7, Kelen Béla 7, Bügler Gyula 3, Heim Károly 3, Rimler Károly 2, dr. Mihelfy Lajos egyszer.

Taraczk lövése volt: Vomácska Józsefnek 61, Mezey Mihálynak 54, Kelen Bélának 26, Rimler Károlynak 15, Heim Károlynak 10, Bügler Gyulának 4, dr. Mihelfy Lajosnak és Székely Sándornak egy.

Dijat nyertek mély lövésre: Arany dijat Mezey Mihály, ezüstöt Kelen Béla és Rimler Károly.

Körlövésekre: Vomácska József és Mezey Mihály.

Igazságszolgáltatás.

Üzérkedés zálogjegyekkel.

A belügyminiszter szigoru rendeletet bocsátván ki a *zálogczéduláklal való üzérkedés ellen*, az *Ékszerészek* Országos Szövetsége megtiltotta tagjainak azt, hogy a lapokban ilyen hirdetéseket tegyenek közzé. Szólt ez különösen a váczi-utczai »*Grünberger* Ármin Béla örökösei«-féle ékszerész czégnek, a mely egyéb meg nem engedhető, a publikumot csábitó igéreteket is hirdetett. Mikor már Grünbergert megbüntették egyszer 500 forintra, de a tiltott hirdetésekkel csak nem hagyott fel, az Ékszerészek Szövetsége beleavatkozott a dologba. Rájrt ugyanis a titkár, dr. *Révész* Károly ügyvéd, hogy a mknyiben tovább is ellentétke helyezkedik a rendelettel, de igéretével is, ki fogják zárni a tagok sorából. Erre *Grünberger* Simon, a főnökök egyike, goromba levéllel válaszolt. Azt irta dr. Révésznek, hogy ma fenyegetődzék, hanem inkább hallgasson az olyan ügyvéd, a ki ellenfelétől apró ajándékokra reflektál. Az ügyvéd panaszára a büntető járásbiróság Grünbergert becsületsértésért *300 koronára*, esetleg harmincz napi fegyházra itélte. Felebbezés folytán tegnap a törvényszek foglalkozott e pörrel némi enyhitő körülményt látva, az elsőbiróság itéletét 200 koronára szállitotta le.

Közönség köre.

Köszönetnyilvánitás. *Sebő* I. Izsó nagyváradi könyvkereskedő ur a »Nagyváradi és Biharmegyei Rabsegélyző Egylet« részére tiz darab értékes könyvet ajándékozott a végből, hogy azok az egylet által fentartott rabiskola évzáró vizsgáján jutalmul kiosztassanak. Ezen nemes szivü cselekedetéért az egylet vezetősége ez uton nyilvánitja az egyesület köszönetét.

———

TANUGY.

—

Rabok vizsgája.

A rabsegélyző egylet által fenntartott iskola tartotta vasárnap d. e. 9 órakor rendes évzáró vizsgáját.

A vizsga eredménye valóban meglepő s mig egyrészt *Vértessy* Andor tanitó kiváló buzgalmáról s ideális lelkesedéséről tesz bizonyságot, addig másrészt az egyesület nagy áldozatkészségét is tanusitja, mely a javitáson kivül még a magyarságnak is kiváló szolgálatot tesz, mert alkalmat ad egyes idegen ajku egyéneknek a magyar nyelv elsajátitására. Szinte jól esett hallanunk *Zahorte* Jánost, aki a mult év szeptembere óta majdnem teljesen megtanult magyarul irni és olvasni s daczára román anyanyelvének, egész érthetően szavalta el a »Magyar Polgárt.«

A vizsgát *Rádl* Ödön elnök egy igen magvas és tanulságos beszéddel nyitotta meg.

A vizsgálat tárgyait olvasás, irás, számolás, földrajzi, természetrajzi, történelmi s alkotmánytani ismeretek képezték.

A tanulók három csoportba osztva sajátitották el az ismereteket: kezdők, haladók s olyanok, kik már letartóztatásuk előtt is jártak iskolába.

A kezdők mind megtanultak irni, olvasni, számolni, a haladók s harmadik csoportbeliekkel együtt szép haladást tettek egyéb ismeretekben is.

Szavalt hat letartóztatott hazafias tartalmu költeményeket a végül Szabó Gyula letartóztatott köszönte meg az egylet s a közönség szives részvételét.

A vizsgálat befejezése után *Rádl* Ödön elnök, *Korn* Lajos kir. alügyész, egyesületi titkár közbejöttével buzditó s jóra intő szavak kiséretében osztotta ki a jutalmakat, 20 darab erkölcsnemesitő tartalmu könyvet, — melyeket részben az egyesület szerzett be, részben a *Sebő* J. Izsó nagyváradi könyvárus ajándékozott, — valamint négy egyennek pénzbeli jutalmat, két román s két magyar ajku letartóztatottnak, kik szorgalmuk s jó magaviseletük által legjobban kitüntek s kik aránylag igen rövid idő alatt tanultak meg irni s olvasni és a két román ajku, majdnem egészen jól magyarul beszélni is.

A szépen sikerült vizsgát a »Hazádnak rendületlenül« hangjai fejezték be, melyet a letartóztatottak énekeltek el.

MULATSAG.

—

Az iparos ifjak mulatsága.

A nagyváradi iparos ifjusági egylet dalköre vasárnap este tartotta táncestélyét a Karger-féle mulatóban.

Délután vette kezdetét a versenykuglizás, mely tartott 1/2 8-ig, ekkor hirdette ki Nagy János elnök az eredményt, mely szerint Betnyák Géza nyerte az első dijat, (10 koronát), Major József a másodikat, (5 koronát), Kováts Mihály a harmadikat, (3 koronát), Rottensteiner Lajos a negyediket, (1 koronát).

Ezután kezdetét vette a táncz; a négyest 100 pár táncolta Rimóczy József ügyes rendezése mellett.

Jelen voltak:

Asszonyok: Iványi Istvánné, Nagy Jánosné, Zéman Jánosné, Rimóczy Józsefné, Mille Istvánné, Tóth Istvánné, Szőke Bálintné, Gulyás Mihályné, Fazekas Károlyné, Katona Józsefné, Szondy Sándorné, Szabó Jánosné, Tauzik Ferenczné, Bacsig Károlyné, Major Józsefné, özv. Futó Józsefné, Takács Antalné, Puskás Lajosné, Kiss Sándorné, Lökös Károlyné, özv. Bráz Lajosné, Ács Zsigmondné.

Leányok: Iványi Juliska, Iványi Mariska, Katona Gizike, Katona Annuska, Mille Irénke, Gulyás Gizike, Mudura Irénke, Szondy Juliska, Rezner Berta, Pap Teréz, Tóth Ilonka, Hegedüs Mariska, Bereczky Irénke, Major nővérek, Futó nővérek, Csete Erzsike, Gregovics Zsuzsika, Puskás Teréz, Kiss Juliska, Koss Juliska, Kozma Mariska, Juhász Gizella, Huznay Mariska, Madarász Regina, Bráz Rózsika, Bráz Etuska, Pethő Mariska, Ács Teréz, Popovics Irénke, Takács Etuska.

Dalestély a Sport-téren. A nagyváradujvárosi ev. ref. egyházi énekkar a szokott jótékonyczélu dalestélyét aug. 3-án tartja. Az énekkar tisztán férfi karokat vett föl müsorába igen jó hirü szerzőktől, pl.: Beleznay népdalait, Lányi indulóját, Dankó legujabb népdalát, palócz dalokat, a Bocaccio operettből egy románczot, Offenbach »Hoffman meséi« cz. operájából egy részletet. A müsor végével jó zene mellett táncz lesz. A meghivók a napokban küldetnek szét.

TAVIRATOK.

—

Tüntetés a Gotterhalte ellen.

Torda, julius 7. (Saj. tud. táv.) Ma óriási számu közönség várta a *kolozsvári honvédek* megérkezését. A megérkezés alkalmával a katonai zenekar a *Gotterhaltét* játszotta, melynek hallattára éktelen lárma fütyölés és abczugolás keletkezett. *Ez magyar terület nem kell német nóta!* hangzott szüntelen a tömeg soraiból. Az erélyesen tüntetők a városon keresztül fütytyel és abczuglással kisérték a katonákat.

Halálos párbaj.

München, julius 7. Itten tegnapelőtt Hombel Károly vasuti hivatalnok és Stuhl Antal kereskedő kardpárbajt vivtak. Hombel halálosan megsebesült. Stuhl átvágta kardjával nyakán az ütőeret. A párbaj nagy feltünést keltett.

A londoni botrány.

London, julius 7. Azt a nagy botrányt, a melyben a braganzai herczeg is szerepel, a jövő hónap 3-án fogják folytatólagosan tárgyalni. A tárgyalásra a herczeg is meg van idézve.

Sztrájk vége.

Prága, julius 7. Az unterreikhenaui és wudingrüni kőszénbányák munkásai feltételesen munkába álltak. A neusattli Union-akna munkásai, akik a szálláspénz megtagadása miatt sztrájkoltak, szombaton, munkába álltak. (M. T. I.)

Ellopott szobor.

Bécs, junius 7. A praterban az éjjel lopás történt. Eddig még ki nem puhatolt tettesek ellopták Ferencz király mellszobrát egy pázsitról, a melynek közepén ez állott. A rendőrség keresi a tolvajokat.

Hajóskongresszus.

Barcelona. julius 6. Ma megnyilt a hajómunkások kongresszusa. A kongresszus, melyben Spanyolország összes partvidéki tartományainak képviselői vesznek részt, a gépészekre, fütőkre, matrózokra stb. kiterjedő nagy egyesület létesitéséről tanácskozik. (M. T. I.)

A czukoregyezmény.

London, julius 7. A Reuter-ügynökség jelenti Melbourneből: Az ausztráliai államszövetség kormánya elhatározta, hogy nem csatlakozik a brüsszeli czukoregyezményhez s erről értesitette Chamberlain gyarmatügyi minisztert. (M. T. I.)

Halottrabló matrona.

Bécs, julius 7. A rendőrség szombaton este letartóztatta Jager Ernesztine 59 éves öregasszonyt, akit azzal vádolnak, hogy egy barátnőjét, akit halálos ágyán ápolt, halála után kifosztott. Allitólag 10,000 korona értékü értéktárgyakat és készpénzt lopott el tőle.

Óriási tüzvész.

Chicago, julius 6. A Swift és társa czég épülete, amelyben a czég nagykereskedése és irodái vannak, leégett. A kár egy millió dollár, — Az »Interocean« czimü lap azt jelenti, hogy az Egyesült-Államok nagy huskereskedőtársaságainak szövetkezése befejezett dolog. A szövetség élén Rockefeller áll. Tárgyalások vannak folyamatban a végett, hogy végleges megegyezést hozzanak létre a Swift és Armour czégek egyesitésére nézve, amelyek az utolsó időben döntő befolyást szereztek a többi huskereskedő társaságokra. (M. T. I.)

A karlsbadi lóverseny.

Karlsbad, jul. 7. A mai lóversenyen megjelent *Izabella* főherczegnő leányaival, *Mária*, *Anna* és *Mária Henriette* főherczegnőkkel, továbbá *Windischgrätz* Ottó herczeg és neje, a perzsa sah és más előkelőségek. (M. T. I.)

A czár audiencziái.

Berlin, julius 7. A czár állitólagos audiencziáiról, amelyek az utolsó napokban olyan nagy feltünést keltettek, beavatott diplomácziai körökben azt állitják, hogy az orosz kormány a czár elhatározásával nincs megelégedve. Az audiencziákat nem tartják helyén valóknak. A czár is belátja majd ezt és felhagy a tervvel. (M. T. I.)

Elitélt zendülők.

Budapest, julius 7. (Saj. tud. táv.) Az alsó-idecsi tagositási zendülésben a kir. törvényszék 44 embert talált bünösnek és őket 1—18 hónapig terjedő fogház büntetéssel sujtotta. A zendülés vezetője Konder János másfél évet kapott.

Tulzó jelentések.

Konstantinápoly, jul. 7. A lapoknak a szaloniki-i földrengésről szóló jelentései török jelentések szerint tulzottak. Szalonikiban, Neórekopban, Raszlokban, Petricsben, Menlikben, Karafériában, Gyevgyelüben, Strumicában, Vodenában, Denirhisszában, Szerreszben és Drinápolyban ismételten voltak földrengések, ugy hogy néhány épület megrongálódott. Emberéletben nem esett kár. (M. T. I.)

A curacai fölkelés.

London, julius 7. A Reuter-ügynökség jelenti Curacaóból: Egy carracasi távirat jelenti: Castro elnök holnap elmegy Carracasból, hogy átvegye a Valenciában összevont hadsereg főparancsnokságát és Mendoza fölkelő-serege ellen vonuljon. Castrót távollétében Vicenti Gomez tábornok helyettesiti. (M. T. I.)

A rablóvezér öngyilkossága.

Athén, jul. 7. Panopulus rablóvezér, akit csak a napokban fogtak el, börtönében fel akarta magát akasztani, de megakadályozták. Panopulost még e hónapban állitják a törvényszék elé.

NYILTTER.

A fürdő- és nyaralási idény alkalmával a t. közönség szives figyelmébe ajánljuk

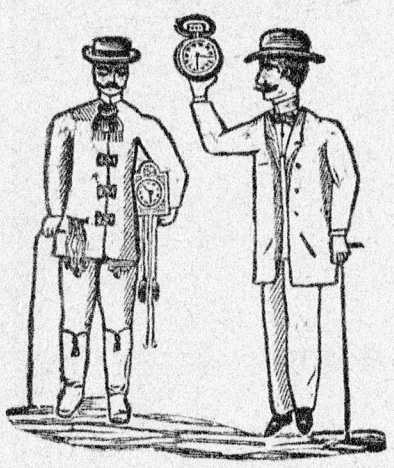
tüz- és betörésmentes

letéti pénztárunkat,

melyben külön és közvetlen elzárható fiókok állanak előnyös feltételek mellett a bérlő közönség rendelkezésére.

Nagyváradi takarékpénztár r. t.

219.

Miért haragszol? barátom.

Talán nem jár jól az órád. Oh hagyd el; ezeknek az óráknak már többe van a javitása mint az egész értéke.

Na ha csak az a baj, ajánlok neked egy jó órást, mely az én órámat is pontosan kijavitotta, s minden órát kivétel nélkül egy évi jótállás mellett

Csak 90 krajczárért,

óraüvegeket csak 10 krért ad, ugyszintén a legjobb órákat és ékszereket jutányos árban raktáron tart.

Kepes Márton, 226.

műórás Nagyváradon szinház oldala mellett.

Értesités.

Van szerencsém a közönség szives tudomására hozni, miszerint hosszu éveken a **férfi ruha szabászat** legelőkelőbb izlését gyakorolva, szabó üzletemet *Olaszi, Fő-utcza Széchenyi szállodába* **helyeztem át**, hol a legfinomabb angol és franczia szövetekből elegáns és a legmagasabb kivánalmaknak megfelelő

férfi öltönyöket és felöltőket

jutányos árban készitek.

Amidőn a nagyérdemü közönség nagybecsü bizalmáért esedezem, a lelkiismeretes, pontos és jutányos kiszolgálást előre biztositva, pártfogást kér

tisztelettel

Tauth József,

183 férfi szabó.

REGÉNY-CSARNOK.

Tüzzel-vassal.

Irta: **Sienkiewicz Henrik.** 37

— Fenséges herczeg, arra kérlek, hogy engemet bizzál meg a sicsbéli küldetéssel. Bychowiec szivesen lemondana az én javamra, mert jó barátom, s mert tudja, hogy én megfelelnék a rám bizott nagy feladatnak, csak attól fél, hogy rossz szemmel néznéd ha visszalépne.

— Fiam, szivesen biztam volna reád ezt a nehéz küldetést, de kimélni akartalak. Hiszen csak most tértél vissza egy másik utról, amely szintén hosszu és nehéz volt.

— Oh herczegem, ha mindennap uj utra is kellene mennem: arrafelé szivesen mennék.

A herczeg biztatón nezett a Skrzetuski szemébe.

— Mi vonz arrafelé?

Mint a tettenért gonosztevő, oly zavartan, olyan gyámoltalanul állott előtte a kapitány. Földre sütötte a szemét és ugy dadogta.

— Fenséged előtt bün lenne titkolódznom. Megvallok mindent igazán, légy kegyelemmel hozzám, uram! — s elbeszélte, hogy miként ösmerkedett meg a Kurcevicekkel s miként szerette meg Helénát. Elmondotta, hogy mennyire vágyik a látására s hogy a Sicsből jövet magával akarja őt hozni Lubniebe, ahol biztonságban lesz a kozákok támadásától. Adott szaváról azonban nem feledkezett meg s a herczegaszszony kapzsi üzelmeiről nem tett említést. A herczeg kegyelmesen intett feléje.

— Jól van, fiam. Előbb-utóbb megint fontos küldetést biztam volna reád, menj tehát már most, mert igy nemcsak a kötelességedet teljesited, hanem a szived vágyát is kielégitheted.

Aztán elszalasztotta az apródját Bychowiecért. Skrzetuski mámoros boldogsággal csókolta meg a herczeg kezét, ő pedig megsimogatta a kapitány fejét s bátoritó szavakkal halmozta el, mert mint egyik legmegbizhatóbb, bátor és derék katonáját, nagyon kedvelte. Tudta róla, hogy tűzbe megy uráért, nem ugy, mint a sok önző, hizelgő, tányérnyaló udvaroncz, tudta róla, hogy valóságos igazgyöngy volt s ezért becsülte az egyenes lelkü, tiszta jellemü férfit. Azt meg éppen szivesen hallotta, hogy a hü Vassilinek, a Visnioviecekiek derék szolgájának a leányát szereti. A leányról eszébe jutott az atyja szomoru sorsa s megilletődve, mintegy mentegetőzésképpen mondta.

— Ne gondold, derék vitézem, hogy hálátlan feledés miatt nem törődtem a Vassili leányával. Hanem nem jutott a fülemhez semmi panasz, s igy megbiztam a gyámjaiban. Most majd tudakozódni fogok a sorsa felől s ugy gondoskodom majd róla, mintha saját gyermekem volna.

Megjött Bychoviec is, s a herczeg mosolyogva szólt hozzá.

— Ha akarsz menni, fiam, hát csak menj. De szivesen veszem, ha lemondasz a bajtársad javára, akinek nagy okai vannak, hogy ő menjen a kozákok közé. A kárpótlásodról majd gondoskodom.

Bychowiec meghajolta magát, s ezzel rendben volt a dolog s Skrzetuski nem győzött eleget hálálkodni a bajtársának. Sietve csomagolt, mert már égett talpa alatt a föld, hiszen annyi boldogságot igért neki ez a küldetés. Viszont fogja látni Helenát, s ha nyomban el is kell válnia tőle, hamarost visszajön érte, hogy Lubniebe vezesse. Boldogságos terveket forgatott a fejében, miközben átvette a pecsétes leveleket, s az utravaló pénzt, s Rzendzian és negyven lovas testőr kiséretében alkonyattájban kiügetett a városból.

VII.

Végére járt már márczius, buján zöldelt a fü, nyiltak a pusztai virágok. Derengő hajnalkor hullámzó, ringó, zöld tengert taposhattak már a Skrzetuskiek lovai. Vigan koczogtak az állatok is, mert érezték, a tavaszt, amely ujjongón kiáltozott a madarak füttyében, szárnycsattogásában, a méhek döngésében, a szarvasmarha bőgésébe, a bogarak zümmögésében, fejük fölött mozdulatlanul leső kányák, hosszu háromszögben vad ludak és darvak. Pusztai vad lovak nyeritve közeledtek a kis csapathoz, mellökig ért már helyenkint a fü; mint a szélvész rohantak feléjök, aztán hirtelen visszatoppanva, megállottak előttük, kuszán lobogott a sörényük, remegtek a tágra nyilt orrlyukaik, bámészan dülledt ki a szemök. Mintha a patáik alá akarták volna tiporni azokat a merész embereket, akik nyereg alá kényszeritették megszelidiket, teherhordóvá fajult szegény testvéreiket. De aztán tovaszáguldottak és nyomukban panaszosan sirtak a letiport füszálak, a halálra gázolt virágok. A dobogásuk elhalt a levegőben, amelyet betöltött a madárcsicsergés. Oly furcsa volt a puszta! Ujjongóan vig és mégis gyászosan szomoru hangulat áradt el rajta, buzogott rajta az uj élet és ott terjengett a halál sivársága is. Oly nagy, oly végetlen, oly szemmel föl nem mérhetől lóval meg nem járható, át gondolatban sem repülhető föld volt ez a puszta, amely fölött vágyón lebegett a lélek, meg-megpihenve a siremlékeken, s uj erőre kapva a rejtelmesen csodás harmóniába fonódó ezerféle hangon.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASAG.

A vetések állása.

Biharról irja tudósitónk: Hogy sürög-forog a munkás nép, meg a gazda népség, keresi ez utóbbi az előbbieket, hogy jöjjenek hozzájuk munkába, mert egyiknek, sőt többnek szénája még lábán, másiké renden két hete, a harmadikénak a kukoriczája töltetlen, sőt még elsőre sincs megkapálva. — A szőllő meg várja sürgősen a kötözést, kapálást és permetezést, melyet a folytonos esőzés miatt nem lehetett végeztetni.

Kérve-esdve könyörögnek Biharon a gazdák, maguk járják be a házakat, a kapás napszámosokért, hogy jöjjenek hozzájuk, meg vannak késve a munkával, s ezért ami napszámot kérnek, szivesen megfizetik. — Nem is késik kiaknázni a gazda zsebét a mezei munkás. 1 frtot is kér egy napra.

Ilyen viszonyok vannak Biharon. Mindezt az abnormis időjárás okozza, mert eddig nem lehetett künn dolgozni a sok, tartós eső miatt, most meg minden munka össze jött. Nincs most tekintet vasárnapra, felhasználják a mezei munkára azt is, a templomok üresek. Ez a rossz szokás különben megvolt ezelőtt is Biharon; itt nem ismernek ünnepet, se vasárnapot.

Hogy tudnak a tudósitók oly hireket adni, hogy a termés igen jónak mutatkozik s hogy átlag holdja 6—8 métermázsát megad stb. Adná az Eg, hogy ugy lenne; de közepesnél nem lesz a jobb termés.

A buzák mindenfelé dültek, gazosok, rozsda és üszög, meg konkolylyal bövelkedik. Az utóbbi 5—6 napos nagy hőség hirtelen érleli a kalászt, tehát szoruli, apadt lesz a szem. A rozs, árpa meglehetős. A tengerit, nagyon kemény lévén a talaj, nem tudják töltögetni, sárgul, arra eső kellene.

A most kaszált és kaszálandó szénák elromlottak az előbbiek a sok esőben renden ázva megbarnultak tápértékükből veszitettek. Innen van, hogy csak 1 frt 50 krt adnak mmázsáért. Gyümöcs csereszyén kivül inkább semmi, mint valami Aratás a jövő hét derekán. A szőlő elrugta a termését, a rossz időjárás miatt nem fejlődhet.

Igy áll valójában a dolog, ez az elszomoritó igazság. A börze ezt vegye figyelembe és ne nyomja már is le a gabona árát!

———

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántúl« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, julius 7.

Osztrák hitel	697.—
Magyar hitel	701.—
Államvasut	—.—
Rimamurányi	509.50
Magyar jelzálog	472.—
Salgótarjáni	—.—
Wagon-kölcsön	—.—

Határidők.

Budapest, julius 7.

Buza októberre	8.01
Buza áprilisra	8.93
Tengeri	5.16
Rozs okt.	6.53
Zab ápr.	6
Káposzta, repcze, aug.	96

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. julius 7-én.

Magyar aranyjáradék 4%	120.60
Magyar koronajáradék	97.85
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4½%	119.—
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2½%	100.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	119.—
Magyar földtehermentesitési kötvény 4%	97.80
Italmérési jog megváltási kötvény	100.—
Horváth-szlavónföldtehermentési kötvény	97.50
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	207.—
Tiszszabályozásés szegedi sorsjegyek kölcsön	162.50
Osztrák járadékpapirban	101.50
Osztrák járadék ezüstben	101.50
Osztrák járadék aranyban	120.50
Osztrák korona járadék	99.50
Osztrák államsorsjegyek	152.50
Osztrák magyar bank részvény	15.95
Magyar hitelbankrészvény	698.50
Osztrák hitelintézet részvény	700.50
Párisi vista	95.37
20 frankos arany (Napoleond'or)	19.07
Németbirodalmi márka	117.82
London vista	240.05
20 márkás arany	23.45

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Tanuló.

Egy-két jó házból való fiu, 2—3 gymnasiumi vagy polgári osztálylyal. tanulóul felvétetik a Szent László nyomdában.

Kálmán Sándor

ékszerész,

Nagyvárad, Szent László-tér 1. szám.

Állandó nagy raktár:

Drágakövek, ékszerek, arany- és ezüst ajándéktárgyak, ezüst evőeszközök és minden e szakhoz tartozó áruból.

Legszolidabb szabott árak.

Mindennemü alakitásokat és javitást elvállal.

Telephon 409. szám. 150

Gazdaközönség szives figyelmébe!

Ajánlom a következő áruimat mint kitünő minőségüt a legelőnyösebb árban beszerezhetők:

Legfinomabb Tavotakenőcs	100 ko.	32	frt
» Triesti Oliv gépolaj	100 ko.	44	frt
» Gépkenő Olaj	100 ko.	36	frt
» Ásványolaj	100 ko	18, 20 és 24	frt
» Amerikai Petroleum	100 ko.	20	frt
» Raffia Bálvételnél	100 ko.	38	frt
» Kékkő	100 ko.	30	frt

Továbbá ajánlom mindenféle

ásvány-, gyógy- és savanyuvizeimet

egészen friss töltéssel a legelőnyösebb árban.

Szives pártfogást kér

224

Kádár Jànos

füszer- és csemege-kereskedő.

Hatóságilag engedélyezett

Nagy Végeladás

üzlet feloszlatás végett

Kárpáti Miklós divatáruházában

Nagyváradon, Zöldfa-utcza.

Teljes végeladásra kerül az egész raktár.

Ruha kelmék, Ruhaselymek, Kartonok, Selyembatisztok, Himzett batisztok, Vásznak, Asztalnemüek, Kanavászok, Ágyhuzatok, Függönyök, Ágyteritők, Szőnyegek, Napernyőik, Esőernyők, Női és Uri kész fehérnemüek, az összes rövidáru czikkek és még

Több ezer finom divatos czikkek.

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.